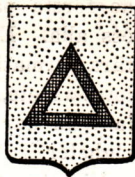

SLÄKTMEDELANDEN

N° 1.

UTGIVNA AV SLÄKTFÖRENINGEN SCHULMAN

Redaktör: ALLAN SCHULMAN Redaktionen adress: GEORGSGAT. 2 A 9, HELSINGFORS

31. 12. 1945

SNÖPLOGEN

Snön täcker snabbt spåren. Vit och kall virvlar och yr den in även i de minsta skrymslen och springor. Vi som nu lever mitt i det stora snöväder vår tid bjuder på, måste av skyldighet mot oss själva och mot de som var och det som var, se upp för yrsnön och de framvällande snömassorna. Vi måste hålla oss med en snöplog som håller vägarna i skick. De vägar som trots allt binder vår släkt samman, som förenar oss med det som var. Huru de där vägarna än slingra fram, kanske till synes planlöst fjärran från varandra, finns där i alla fall till slut någonsans i labyrinten en liten länk, en förbindelseväg. Denna tidning vill vara en snöplog som håller både de vägarna och de större som leda rakt bakåt, fria från snö så att kontakten mellan släktled, -grenar och generationer blir omedelbarare. Så att vi lära känna varandra, varandras traditioner, kultur och dagliga liv, bätte än hittills.

Kriget har inte gått släkten Schulman spårlöst förbi. Värst har det otvivelaktigt drabbat de av våra fränder som byggt och bott i Baltikum och Tyskland. Om deras senare öden och äventyr ha vi i detta nu knappast mera vetenskap än lösryckta detaljer. Vi veta att ett par av den tyska grenens medlemmar, Bernhard von Schulman och Wolff von Schulman, stupat i strid för det de ansett rätt, den ena i flygstrider ovanför Sicilien, den andre i ett pansarslag i Luxemburg. Vi veta att en del av våra baltiska fränder funnit en tillfällig fristad i Sverige men vi ha senare läst om att omfattande tvångsåtertransporter pågå från Göteborg österut. Vi veta att stormen t.o.m. kastat en medlem av den tyska grenen, Otto von Schulman, upp på vår kust och att han nu sitter internerad i vårt land såsom tysk krigsfånge.

Vi veta att kriget krävt offer också här hemma. Redan under vinterkriget stupade Barbro Schulmans man, fänrik Gunnar Juslin som en av

de första på ärans fält. Vi veta vidare att kriget mycket intimt berört oss alla. En del ha varit inkallade i fronttjänst, andra ha tjänat i militära formationer på hemorten, andra i krigsindustrin, somliga ha deltagit i lotta-arbete, andra som sjuksköterskor på krigslasarett, och hemma på en lantgård har kanske många hustru ensam kämpat mot alla kristidens svårigheter.

Vi veta att många även rent materiellt lidit stora förluster under krigen, genom bombardemang, gränsregleringar etc. På det s.k. Porkalaområdet kvarblev sålunda den borg som Morgan Schulman byggt för sin ålderdom och här blev också Petter Forsströms natursköna sommartusculum. Och under de svåra februaribombardemangen i Helsingfors 1944 förstördes fullkomligt Auda och Mejana Schulmans på vackra oersättliga minnes- och kulturföremål så rika hem.

Mycket är oss ännu obekant av det som hänt under dessa sex ödesdigra år. Så småningom skall väl en hel del detaljer blottas, detaljer som säkert kan vara av intresse för både oss och våra efterlevande.

Omständigheterna ha gjort att detta nummer utkommer avsevärt förse-
nat, varigenom materialet till en del kanske bär inaktualitetens prägel. Samtidigt som jag ber om ursäkt för detta, hoppas jag att nästa nummer även i övrigt skall ge en rikare, och fram för allt mångsidigare läsning. I detta vädjar jag naturligtvis till släktens medlemmar och ber dem inkomma med skildringar och rapporter om sådant som de vet kan intressera dem för vilka denna tidning är skriven. Detta nummer sändes släktmedlemmarna mot postförskott och hoppas jag priset inte befinnes oöverkomligt. Tyvärr har det varit omöjligt att på grund av den synnerligen minimala upplagan och de kolossalt stegrade tryckningskostnaderna, hålla det tidigare överenskomna priset.

När nästa nummer kan utkomma är f.ö. inte fullt klart genom den nuvarande pappersreglementeringen som jag dock hoppas inte skall bereda oöverstigliga svårigheter.

Allan Schulman.

Familjenotiser

- Den 25. 3. 1943 vigdes i Helsingfors dipl.ingenjören Tauno Veli Christer Schulman och Hellin Kyllikki Huomolin, dotter till byggmästaren Mauno Huomolin och hans maka Ida, född Sairo.
- Den 27. 2. 1944 vigdes i Helsingfors kontoristen vid Telefon-

bolaget i Helsingfors Karl Agon Tönnies Schulman och fröken Maj-Britt Kortman, dotter till modellören Johan Kortman och hans maka Wilhelmina.

- Den 6. 1. -45 vigdes i Gamla kyrkan i Helsingfors redaktören Karl Allan Rudolf Schulman och fröken Eva Lilian Enneli

HEINRICH SCHULMAN

arvherre till Thomel på Ösel

Vid släktmötet i mars 1945 höll ingenjör Otto Schulman ett föredrag som vi här återge ett referat av.

Heinrich Schulman, arvherre till Thomel på Ösel (Tab. 4 i Krönika) föddes c. 1560, under ett politiskt mycket oroligt tidsskede i Ösels historia, det tidsskede, då svenskarna försöka bemäktiga sig Ösel av danska kronan. Hans hela liv präglas av de därigenom uppkomna politiska konflikterna. Redan som gosse nödgas han, jämte föräldrar och syskon, begiva sig i landsflykt, varunder familjegodset Thomel skövlas. På 1580-talet blir han personligen indragen i politikens virvlar. Han representerar det parti av adeln som motsätter sig danska konungens fordringar på Ösel. Han blir för sina stämplingar mot kronan år 1608 var-

nad med uppmaning att framdeles hålla sig borta från politisk uppvigling.

År 1602 inlöser han av övriga medarva det Bremenska godset Ropaka, också på Ösel. Hans andra fru var Margareta v. Bremen. I och med detta köp blir han indragen i oändliga konflikter och trakasserier med den danska stathållaren på ön, Claus Maltessen Schestädt till Huviss som samma år, 1602, fordrar att för en billig summa få inlösa godset till kronan. Av denna anledning ingick Schulman, 1603, med en anhållan till Majestätet om confirmation på godset, vilket han även tycks ha erhållit. Det oaktat uppstår senare

Tavaststjerna, dotter till direktör Harry Tavaststjerna och hans maka Hilma.

- Den 16 april 1945 uppträdde fru Ulla Schulman som solist vid en konsert i Lahtis, given av Lahtis stråkorkester. Till utförande kom Bachs f-moll piano-konsert och klarade solisten uppgiften glänsande. Orkestern dirigerades av magister Felix Krohn.

Publiken uttryckte sin tillfredsställelse genom blommor och applåder.

- Den 1. 7. 1945 förrättades å Hiivola gård i Riihimäki dop hos Hellin och Tauno Veli Christer (Brode) Schulman, för deras förstfödde son. Gossen erhöi därvid namnen Tauno Erik. Faddrar voro presidentskan Ellen Svinhufvud, fröken Margaretha Schulman, herr Olavi Huomolin, fru Siiri Strang, makarna Ulla och Willy Schulman. Förutom samtliga faddrar närvaro vid akten Greta och Otto Schulman, ynglingarna Carl-Henrik, Carl-Axel och Carl-Fredrik

Forts. sid. 8

Den länge närda tanke att inom Schulmanska släkten bilda en släktförening, med ändamål att giva en fastare form åt släktsammanhållningen, är nu förverkligad. På släktmötet d. 23. 3. 1945 godkändes stadgarna och valdes en släktnämnd att närmast handhåva föreningens verksamhet.

Släktnämnden består av 5 personer, med ing. O. Schulman i Tammerfors som ordförande. "Släktföreningen Schulman" omfattar medlemmar av den på Finlands Riddarhus under No. 13 upptagna ätten, men dessutom äro berättigade att söka inträde i föreningen personer, härstammande i första led från dessa. Föreningens hemort är Helsingfors, Enligt stadgarna sammankommer släktnämnden

Släktförening bildad

Vid mötet den 23. 3. -45 bildades inom den finska grenen "Släktföreningen Schulman".

den minst en gång om året och allmänt släktmöte bör hållas minst vartannat år. Det gäller nu för den valda, ansvarsmedvetna släktnämnden att tillvarata släktens gemensamma intressen och tillse att den kontakt, som nu upptagits de olika släktgrenarna emellan, ej avbrytes.

Av omständigheternas makt hade de i Finland bosatta tvenne huvudgrenarna under årens lopp avlägsnat sig så långt från varandra, att deras medlemmar ej under flere generationer mera känt varandra. Och dock bör vi alla äga möjligheter att förstå varandra och kunna samlas kring våra gemensamma

intressen, vårt namn och vår gemensamma släkthistoria. Många frågor som ha intresse för alla kunna nu gemensamt dryftas och nya arkivfynd bli tillgängliga för alla. Gemensamt skola vi underhålla äldre släktgravar och gemensamt understöda forskning. Som mål skola vi ställa samlandet av en släktfond, vars medel en gång kan användas till hjälp och understöd åt behövande anförvanter.

I Tyskland har bland den där boende f.d. Baltiska grenen av ätten även bildats en släktsammanslutning, med godsägar August v. Schulman som ordförande. Låtom oss hoppas, att det snart blir oss möjligt att upptaga kontakt förningarna emellan till ömsesidig nytta.

långvariga svårigheter för Schulman att mot Maltessen kunna bevisa sin rätt till godset. Detta är honom så mycket svårare, som han hösten 1603 förlorat den av Majestätet givna skriftliga confirmationsurkunden, då han sände sin tjänare med „alla sina sigill och brev förseglade i ett litet järnbeslaget skrin sjövägen från Ösel till Lybeck,” för vidare befordran till det tyska kansliet i Köpenhamn, och farkosten under en häftig storm led skeppsbrott. Schulman är tvungen att ånyo ingå till Majestätet med flere skrivelser för att försvara sina rättigheter mot Maltessen. Denne, som ägde kopior av confirmationsurkunderna, vägrade utelämnas dessa och synes föröfrigt ha använt sig av Schulmans prekära belägenhet, samt förmådde slutligen kronan att kon-

fiskera godset Ropaka för 4,000 daler, ehuru det tidigare varit tal om 8,000. Betalningen uthålls dock ett helt år, till år 1611.

Under tiden utvecklas de politiska händelserna i rask takt. Svenskarna infalla år 1611 på Ösel, där de härjande draga genom landet. Också Schulman ställer sig till konungens förfogande bland försvararna på slotet Arnsburg, men begiver sig, jämte en del andra adelsmän, efter några dagar ut ur fästningen och blir då tillfångatagen av svenskarna. Schulman utväxlas dock efter någon tid mot tvenne ryttare.

Schulman ovetande har den svenska överbefälhavaren, Hans Maydel, utfärdat ett skyddsbrev för Schulmans döttrar och underhaverna på Thomel. Detta upptages senare

mycket ogynnsamt av de danska myndigheterna. Schulman, som vid svenskarnas andra infall på ön följande år ånyo inställer sig på slotet Arnsburg med sina "välmunderade hästar och tjänare", blir där efter någon tid häktad och beskylld för att ha stått i maskopi med fienden. Man gör gällande, att hans tidigare tillfångatagande skett avsiktligt, och han beskylls för att ha baktalat konungen, i det han påstått, att denne hade bragt honom till tiggartaven. Schulman, jämte en annan adelsman Buxhoevden, instämnes slutligen för majestätsbrott som sedan slutar med att de den 18 juli 1613 dömes förlustiga "liv, ära och gods" och bli halsuggna i Köpenhamn.

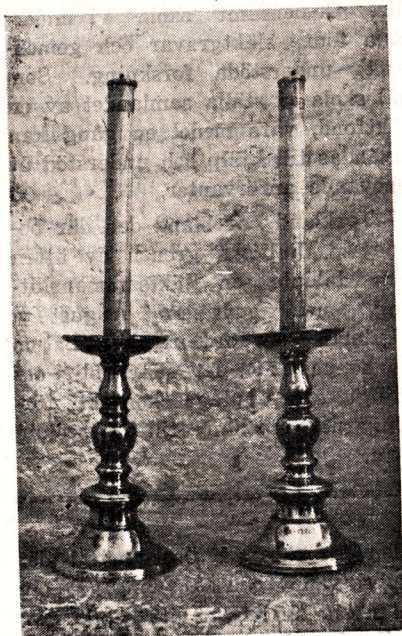
Kronan, som ej ännu 1611, då fi-

enden inryckte på Ösel, betalt det konfiskerade godset, slingrar sig undan sin skyldighet att betala det. Skyllande på att det var öde och icke med bönder besatt, låta de köpet gå tillbaka. Genom dödsdomen blir kronan ju dock på ett billigare sätt ägare till godset.

Heinrich Schulman var 3 gånger gift: 1) med Anna v. Lode, död 1587, 2) med Margaretha v. Bremen och 3) med Agneta v. Ungern-Sternberg. Han hade inalles 9 barn, vilka nu till namnet blivit oss kända. De äro Agneta och Dorothea, troligtvis från första giftet. Otto, Sofia, Margaretha, Anna, Ursel, Gertrud och Elisabeth, från andra giftet.

(Enligt urkunder, bevarade i Danska Riksarkivet, samlingen T, K. U. A. Lifland A II 18).

Nya arkivfynd

De av makarna Fledt till Marien Kirche i Peude skänkta ljusstakarna.

Om Tönnes Schulman, arvherre till Thomel. (Tab. 3 i Krönikan) har sonen, Heinrich Schulman meddelat, att denne, jämte hustru och omyndiga barn var tvungen att begiva sig i landsflykt under ett svenskt krigsöverfall på Ösel. 9 år är familjen tvungen att vistas borta, varvid de förlora hela sin egendom, Fadern berövas "liv och kropp av fienden", d. v. s. stupar. Detta meddelande förekommer i en skrivelse av år 1607, samt en från 1605, båda bevarade i Danska Riks-

Den 12. 7. 1945 stupade i flygstriderna över Sicilien, flygaren i tysk tjänst, Bernhard v. Schulman, son till godsägaren August v. Schulman och Beata v. Taube.

Den 31. 12. 1944 föll i pansarstriderna i Luxemburg, pansargrenadieren, zoologiestuderanden Wolf v. Schulman, son till f.d. direktören för A/B A. M. Luther i Reval, Otto v. Schulman och Isabelle v. Høyningen-Huene.

arkivet i Köpenhamn, T.K.U.A. Lifland A II 18.

Detta meddelande sätter i tvivelsmål det i krönikan förekommande, att han ännu 1590 levde på Ösel.

Vidare vet man om honom, att han, förutom sönerna Heinrich, Ruprecht och Otto, även haft en dotter, Magdalena. Hon var gift med Henningk Fledt. Dessa makar hade 4 döttrar: Magdalena, Elisabeth, Anna och Margret Fledt.

Föräldrarna voro döda åtminstone redan år 1606 och barnen hade upptagits som fosterbarn i morbrodern Heinrich Schulmans familj.

Till Marien Kirche i Peude skänkte makarna Fledt tvenne mässingsljusstakar, vilka ännu i våra dagar förekomma därstädes.

OTTO SCHULMAN:

VÅR TIDNINGS

Program

På släktmötet som hölls i Helsingfors den 23. 3. 1945 beslöt man bl. a. börja utgiva en släkttidsskrift. En sådan bidrager på sitt sätt till att upprätthålla den kontakt släktmedlemmarna emellan man eftersträvar, i det att den når även avlägset boende medlemmar, vilka icke kunna infinna sig till ett släktmöte. Genom tidskriften är alla i tillfälle att följa med händelser som tima inom släkten.

Vi ha på sista tiden bevittnat huru de storpolitiska händelserna plötsligt kunna skingra och helt omgestalta en hel släkts öden. Den i Balticum boende delen av vår ätt har drabbats av ödet att, utan eget förvållande, måsta byta en 600-årig rotfast bygghelse mot ett ovissit liv i ett nytt fosterland. Vem vet, om icke sist och slutligen en släkttidsskrift är det enda sätt på vilket kontakt kan nås med fränder som skingrats runt världen, då engång fred åter inträffar och den enskilde individen får börja uppbygga sitt liv i den nya miljö, dit ödet kastat honom.

Men vi tänka icke för närvarande så långt, även inom vår finska gren har en släkttidsskrift en uppgift att fylla. Utom familjenotiser, av vilka det på sista tiden ej varit någon brist inom släkten, kan i tidskriftens

spalter upptagas till behandling alla slags frågor som ha intresse för medlemmarna av vår ätt. Bevarade familjetraditioner, som icke tidigare publicerats i krönikan, böra upptecknas för att icke falla i glömska. Föremål som gått i arv inom familjer böra beskrivas, — gärna med åtföljande fotografi. Det kan ha sitt intresse att även nämna föremål, vilka hamnat utom släktens ägo. Beskrivning över egendomar som ägts eller fortfarande innehas av släktmedlemmar väcka alltid ett visst intresse. Och vi skola icke glömma att arkivforskningen kan bringa i dagen okända fakta och måhända rätta tidigare antaganden. Förmärvarande ligger dock släktforskningen nere genom att arkivmaterialet till följd av kriget ej ännu är tillgängligt. Men källorna äro icke uttömda och släktforskningen finner ständigt nya vägar att kasta ljus över tider som gått.

Tidskriften är på sätt och vis en fortsättning på Släktkrönikan. Därför bör speciell uppmärksamhet ägnas sådant, som inträffat efter det år krönikan utkom, år 1938. Genom en kort nekrolog bör de bortgångnes livsgärning bevaras för kommande släktled. Då porträtt av ungdomar ej upptagits i krönikan böra, i den

mån de uppnå mogen ålder, deras porträtt ingå i tidskriften. Likaså finnes det porträttdoubletter av äldre släktmedlemmar, vilka även böra bekantgöras för släkten.

Utom sin uppgift som förmedlare av tillkomna förändringar och arkivupptäckter har en sådan publikation en annan uppgift. Den bevarar för eftervärld bilder ur nulevande släktmedlemmars liv. Det är sådana skildringar som för senare forskare äro av intresse emedan de giva liv och verklighet åt kyrkoböckernas annars torra data.

För att icke bliva betungande för utgivarna skulle tidskriften ej utkomma regelbundet, utan i den mån nyheter yppa sig, det vill säga kanske en eller två gånger i året. Då det nu finnes en släktmedlem, Allan Schulman, (adress Helsingfors, Georgsgatan 2, A) som genom sin civila verksamhet är skickad att handhåva även den praktiska sidan av apparaturen, kunna vi övriga släktmedlemmar endast med tacksamhet hälsa honom i hans åtagna värv.

Den ekonomiska sidan av tryckningsföretaget prövar vi genom utgivning av detta första nummer. Vi antaga att medlemmarna, trots rådande dyrtid, äro villiga att med inlösande av ett exemplar bidraga till tankens förverkligande. Man hoppas på alla släktmedlemmars medverkan vid upptecknandet av släkthågkomster och skildrandet av ärvda släktföremål.

Forts. fr. sid. 3.

Schulman, samt kyrkoherdskan Inkeri Kuuliala. Barnet frambars av dess faster Margaretha

Schulman och som dopfunt användes en inom Ahrenbergsska släkten förekommande silverskål, som bl. a. kommit till användning vid samtliga arkitekt Allan Schulmans barns dop.

Akten förrättades av kyrkoherden i Riihimäki, doktor Viljo Kustaa Kuuliala.

● Den 2. 12. 1944 vigdes i Visby, Gotland, fänriken Carl-Håkan Schulman och fröken Eva Jakobsson, dotter till lantbrukaren Oskar Jakobsson, Romakloster gård, Gotland.

● Den 15. 10. 1945 eklaterades förlovning mellan studeranden Carl-Magnus Schulman och fröken Synnöve Holmberg.

● Den 17. 10. 1945 föddes på Boijes förlossningshem i Helsingfors en dotter till Eva och Allan Schulman. Flickebarnet vägde hela 4 kg. 20 gram vid födelsen och kommer vid dopet att undfå namnen Jannecke Helena.

● Den 16. 5. 1945 firade i Sysmä socken efterkommande till överstinnan Helmine Streng, född Schulman, en minnesfest i anledning av att 100 år förflutit sedan hennes födelse. En talrik skara medlemmar av släkterna Streng och Schildt, barn, barnbarn och barnabarnsbarn till henne, sammankommo först på Sysmä begravningsplats, där major Yrjö Schildt talade till den gemensamma anmodern. Därefter samlades alla till gemensamt släktnöte hos agronom Alexander Streng på Randa gård i Sysmä.